

AmiSgo AB
info@entreskolan.se

2019-01-31
1 (23)
Dnr 405-2018:7207

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Entréskolan Västerås i Västerås kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Entréskolan Västerås avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Entréskolan Västerås i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i låg utsträckning* skolans utveckling av undervisningen.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar skolenhetens pedagogiska ledning och organisation så att den tydliggör hur undervisningen ska bedrivas på skolan och säkerställer att lärandet i ett samverkande kollegium ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar *i låg utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att all undervisning följer en tydlig struktur och att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med de olika arbetsmomenten.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas *i flera delar* av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar skolans samlade arbete med att skapa en skolmiljö som präglas av studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i låg utsträckning*.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygssättning i syfte att verka för likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 30 augusti 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 405-2018:7207) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFÖ 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1

Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling av undervisningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor följer endast i begränsad utsträckning upp, analyserar och utvecklar verksamheten

Granskningen visar att rektor inte genomför en bred uppföljning av hur skolan fungerar och att de utvecklingsåtgärder som vidtas inte är helt behovsanpassade för undervisningen och verksamhetens förutsättningar i övrigt. Rektorn uppger att hon följer upp och analyserar resultat genom skolans årscykel men att hon ännu inte fått till en struktur kring uppföljningen. Elevernas kunskapsutveckling följs upp vid fyra tillfällen per år. Betyg går igenom vid två tillfällen per år och vid ytterligare två tillfällen följer rektorn upp de elever som riskerar att få betyget F. Även resultat från de nationella proven följs upp. Vidare görs en uppföljning av enkätundersökning avseende elevernas upplevelse av bland annat trygghet, studiero och undervisning. Vid medarbetarsamtal följer rektorn upp vilket behov av fortbildning som finns hos lärarna. Rektorn säger även att en av förstelärarna har i uppdrag att följa upp vilket behov av kompetens som finns. Detta görs på den gemensamma konferenstiden. För att få en bild av lärarnas undervisning uppger rektor att hon går in i klassrummen. Dessa besök är behovsstyrda och inte systematiska.

I den analys som genomförs av de insamlade uppgifterna är lärarna delaktiga på så sätt att de för diskussioner vid konferenstillfällen. Eleverna uppger att de aldrig pratat om resultaten av trivselenkäterna. Av utredningen framkommer att det utifrån analysen av måluppfyllelsen identifierats ett flertal områden som behöver utvecklas i verksamheten. Beslutet att starta "studion" (undervisning i ett mindre sammanhang där vissa elever går hela sina skoldagar och andra elever får stöd i vissa ämnen) är en åtgärd som syftar till att både bättre möta elever i behov av särskilt stöd och skapa studiero för övriga elever. I skolans kvalitetsrapport anges att det fattats beslut om att stärka elevhälsan i syfte att åstadkomma en ökad studiero. Det har även beslutats att lärarna ska gå Skolverkets utbildning "Specialpedagogik för lärande" detta läsår i syfte att de ska erhålla en högre kompetens kring specialpedagogik.

Rektor ger begränsad ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektor inte bedriver ett strategiskt jämställdhetsarbete i syfte att se till att både flickor och pojkar har likvärdiga förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Rektor uppger att det inte finns rutiner för arbetet med att följa upp hur skolan arbetar för att motverka könsmonster. Rektor säger att hon inte vet om lärarna i undervisningen gör någon skillnad utifrån kön eftersom hon inte är med, men hon säger att hon märker hur lärare tilltalar elever. Hon säger att det är svårt att göra något arbete utifrån jämställdhet och kön men att personalen på skolan för diskussioner om att tjejer och killar ska ha samma möjligheter och att eleverna själva även lyfter dessa frågor. Representanter för elevhälsan säger att det inte gjorts något arbete kring jämställdhet på skolan. De uppger att skolan har ett öppet klimat och att flera elever kallar sig ickebinära. Men de berättar också att det finns åsikter bland elever att det är gud som gett dem ett kön och det inte ändras på. En representant för elevhälsan säger att jämställdhetsfrågan inte är någon "issue" på skolan. En lärare säger att det inte finns någon skola som har så stor tolerans kring olikheter som denna. En annan lärare säger att hen pratar med eleverna om rätten till att vara den man är och att man ska respektera alla för den man är. Elever berättar att lärare och elever pratar om jämställdhet "när det kommer upp".

Rektor leder och organiserar i begränsad utsträckning lärarnas lärande för att utveckla undervisningens kvalitet

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning leder och organiserar det pedagogiska arbetet och ger lärarna förutsättningar att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra. Av utredningen framkommer att skollädaingen skapar förutsättningar för lärarna att samverka genom olika mötesforum såsom arbetsplatsträffar (APT), pedagogiska möten, elevhälsomöten och planerade tider för samarbete. Rektorn uppger att skolans läge är ansträngt avseende kompetensen hos de lärare som finns på skolan på grund av den låga andelen behöriga lärare. Hon säger att hon försöker engagera förstelärarna som mentorer och att dessa kan förklara sådant som skolans pedagogiska idé eller arbetssätt med skolans arbetsområden. Lärare säger att de har förutsättningar att samverka. En lärare säger att det finns avsatt tid för lärarna att samverka men att "det finns en tendens att de pedagogiska diskussionerna fryser inne". Av utredningen framgår att skolan påbörjat utbildningen specialpedagogik för lärande vilket bland annat inneburit att lärarna deltagit i varandras undervisning. Denna utbildning har dock avstannat på grund av att personen som skulle hålla i utbildningen varit sjukskriven. En lärare säger att rektor har ett tydligt fokus på värdegrundsuppdraget genom att rektorn beslutat att de ska arbeta regelbundet med

värdegrunden. En annan lärare säger att rektor medvetet arbetar med värdegrundsfrågorna vilket visar sig bland annat genom att skolan haft en föreläsning i konflikt-hantering. Lärarna uppger att tack vare att skolan är så liten är samarbetet informellt och nära både med rektor och elevhälsa. Utredningen visar att rektorn begär in lärarnas terminsplanering. Lärarna säger att återkoppling på dessa uteblivit och att de inte fått några direktiv av rektor hur de ska utveckla undervisningen. En lärare säger att de vid uppstartsdagar pratat om arbets- och förhållningssätt gällande genomförande av lektioner. Av utredningen framkommer att skolan har en hög andel obehöriga lärare¹. Rektorn uppger i intervju att de obehöriga lärarna får börja höstterminen två dagar innan övriga medarbetare. Då informerar rektorn om allt som rör skolan och skolans sätt att arbeta. Skolan har också en gemensam bok där allt som rör skolan är systematiskt upplagt och det är lärarens ansvar att sätta sig in i alla områden. Rektorn säger att de sedan planerar in ett uppföljningsmöte efter några veckor. Då kan hon se om läraren exempelvis känner till hur man startar lektionen. Hon säger att denna uppföljning kan ske på olika sätt. De obehöriga lärarna bekräftar att det ser olika ut kring vilken återkoppling de får. En obehörig lärare säger att hen haft rektorn inne på lektion en gång under ett år, en annan obehörig lärare säger att hen haft uppföljning med rektorn "nästan varje dag". En obehörig lärare berättar att hen fick gå dubbelt med tidigare lärare och en annan obehörig lärare berättar att hen inte haft någon introduktion men att hen har nära kontakt med rektor och förstelärare.

Eftersom rektorn endast i begränsad omfattning leder det pedagogiska arbetet så bedömer Skolinspektionen att detta arbete behöver utvecklas. Detta beskrivs nedan under avsnittet "identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar skolenhetens pedagogiska ledning och organisation så att den tydliggör hur undervisningen ska bedrivas på skolan och säkerställer att lärandet i ett samverkande kollegium ger avtryck i undervisningen.

¹ Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2017/18 var andelen lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne 29,6 procent. Motsvarande värde för riket var 71,4. Av huvudmannen inlämnad dokumentation framkommer att läsåret 2018/19 har 4 av 12 lärare lärarlegitimation.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas på skolan och inte systematiskt följer upp om lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen. Av utredningen framkommer att skolan har en hög andel obehöriga lärare. Det finns därför ett stort behov av kompetensutveckling och pedagogisk ledning och styrning. Vidare framkommer att rektorn inte har någon medveten strategi och systematik för att leda lärarnas lärande och följa upp och utveckla undervisningen.

Enligt 2 kap 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Enligt läroplanens första kapitel har rektor som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Det är rektors ansvar att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen²

Rektorn på Entréskolan i Västerås ger lärarna förutsättningar att bedriva kollegialt lärande i form av tid och mötesforum, men bristen på pedagogisk kompetens i lärarkollektivet gör att behovet är stort av en tydlig pedagogisk riktning och ett starkt pedagogiskt ledarskap. Ett sätt för rektorn att etablera en sådan lärande kultur på skolan är att ge lärarna goda förutsättningar till kollegialt samarbete. Ett sådant samarbete bör riktas mot specifika och avgränsade områden för att ge effekt på elevernas lärande. Skolinspektionen rekommenderar att arbetet inleds med att rektorn skapar en tydlig bild av alla lärares undervisning, för att få underlag för vilka utvecklingsområden som behöver prioriteras. Arbetet med att planera för åtgärder och metoder som skolan ska arbeta med för att möta utvecklingsbehovet, genomförs med fördel tillsammans med lärarna. Till exempel tillhandahåller Skolverket ett självvärderingsmaterial, BRUK (Bedömning, Reflektion, Utveckling, Kvalitet) som syftar till att vara ett utvecklingsverktyg och ett stöd i ett kollegialt lärande för att synliggöra processer och kvalitet. Det är dock troligt att den låga andelen av legitimerade lärare på skolan gör det nödvändigt att ta hjälp av kompetens utifrån. Kompetensutvecklingsinsatser behöver genomföras kontinuerligt och ihållande för att lärarna ska erhålla en ökad förmåga att

² Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.8 Rektors ansvar.

bedriva en undervisning som anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och som främjar elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i låg utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Undervisningen är till viss del målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd

Granskningen visar att undervisningen vid vissa lektioner inte är varierad och stimulerande för eleverna. Vid Skolinspektionens klassrumsobservationer framgår det att förmågan att leda klassen och få eleverna engagerade varierar mellan lärare. Det framgår också att det varierar mellan lärare hur de lyckas göra lektionen omväxlande och stimulerande. Detta bekräftas även av elever som säger att lektionerna kan vara varierade i innehåll och hur de arbetar men att det beror på ämne. Elever säger också att lärarna kan förklara bra men att det beror på vilken lärare det är. En elev säger att lärarna inte alltid märker när eleverna gör "fel saker". Flera elever säger att det finns lärare de inte förstår. Elever berättar vidare att lärarna ibland tar ut eleverna ur klassrummet för att berätta vad de gjort bra. Några elever säger att de snabbt får återkoppling om de riskerar att få betyget F men att det i andra fall sker först när det är dags för lärarna att sätta betyg. Rektorn bekräftar att det skiljer mellan olika lärare vilken förmåga de har att lära ut, variera och strukturera undervisningen. Rektorn säger att kompetens och förmåga inte finns hos alla lärare. Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 som genomfördes våren 2018 framkommer att skolans elever upplever att "skolarbetet är intressant" och "skolarbetet är roligt" i högre utsträckning än

elever på övriga medverkande skolor.³ Granskningen visar vidare att undervisningen vid vissa lektioner inte innehåller ett aktivt lärarstöd. Visserligen ser Skolinspektionen vid klassrumsobservationer exempel där lärare förklarar hur elever ska komma vidare i arbetet genom att ställa frågor, ge ledtrådar och tips. Men under flertalet lektioner är den lärarledda genomgången kort och eleverna arbetar mer eller mindre självständigt med den givna uppgiften. Vid flera av lektionerna lyckas inte läraren fånga alla elevers uppmärksamhet och skapa engagemang för uppgiften.

Granskningen visar att det varierar mellan lärarna hur de lyckas skapa en strukturerad undervisning. Rektorn säger att lärarna vid uppstart av ett nytt arbetsområde ska sondera vilken förståelse eleverna har och gå igenom syfte, mål och kunskapskrav. Hon säger dock att det finns lärare som inte kan detta och hon upplever inte att det är tydligt för eleverna. Hon tar upp dessa frågor regelbundet och försöker få det tydligt för lärarna men ser att de behöver jobba vidare med detta. Elevhälsans representanter säger att personalen pratar mycket om att det är viktigt med en bra början och ett bra slut på lektionen. De säger att rektorn varit tydlig med hur lektionsstrukturen ska vara men att det är osäkert hur det ser ut på skolan. En lärare säger att det inte har fattats ett beslut om att använda samma struktur för start av lektioner. En lärare säger att det har sagts att alla ska sträva efter en ökad tydlighet men inte hur detta ska gå till. En lärare säger att syfte och mål går igenom i inledningen av varje arbetsområde. Ytterligare en lärare säger att hen har en löpande dialog med eleverna om varför de gör det de gör under lektionerna och vad det ska leda till. Eleverna säger att inte alla lärare förklarar varför de ska göra det de gör och alla lärare förklarar inte lika bra. Flera elever säger att det inte sker så ofta att lärarna förklarar varför de lär sig olika saker. Det är oftast på elevernas initiativ de får svar på detta. Vissa lärare kan säga "det står i kursplanerna" som svar på frågan, säger en av eleverna. Flera elever säger att det enda gemensamma förhållningssättet lärarna har är att de ställer sig bakom stolarna i början och i slutet av lektionerna.

Eftersom eleverna inte alltid ges en strukturerad undervisning bedömer Skolinspektionen att rektor behöver utveckla arbetet med att all undervisning följer en

³ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för elever i årskurs 9, s. 8. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

tydlig struktur och att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med de olika arbetsmomenten. Detta beskrivs nedan under avsnittet "identifierat utvecklingsområde".

Undervisningen stimulerar och utmanar till viss del eleverna utifrån varje enskild individs behov och förutsättningar

Granskningen visar att lärarna arbetar till viss del med att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Rektorn säger att det är ett pågående arbete att lärarna måste tro på eleverna. Hon säger att lärarna pratar om att inte sätta etiketter på eleverna och att se att alla elever har en möjlighet och att det är upp till de som arbetar i skolan att ge dem den möjligheten. Rektorn säger att personalen på skolan jobbar med att utmana eleverna men att de "inte är där ännu". Elevhälsans representanter säger att lärarna har höga förväntningar på eleverna men inte tillräckligt höga. En av representanterna säger att hen arbetar med lärarnas relation med eleverna och med bemötandefrågor men att det har varit sporadiskt och inte tillräckligt. Flera lärare säger att de stöttar eleverna genom att visa att de finns där för dem. Flera lärare säger att relationen mellan lärare och elev är viktig för att eleven ska känna motivation och tilltro till sin förmåga. En lärare säger att hen försöker anpassa undervisningen för att väcka elevernas lust att lära. En annan lärare säger att hen använder elevernas egna erfarenheter inom området för att forma undervisningen. Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 som genomfördes våren 2018 framkommer att skolans elever upplever att "skolarbetet stimulerar mig att lära mig mer" i högre utsträckning än elever på övriga medverkande skolor.⁴

Granskningen visar att undervisningen endast i begränsad utsträckning är anpassad till den aktuella elevgruppens behov och förutsättningar och undervisningen är inte alltid anpassad utifrån alla elevers förutsättningar och behov. Vid Skolinspektionens observationer iakttas flera exempel som tyder på att lärarna månar om att skapa goda relationer till eleverna. Det sker dock vid få tillfällen. Skolinspektionen observerar att lärarna utmanar eleverna där de befinner sig kunskapsmässigt och kognitivt. En elev säger att flera lärare tidigare varit oengagerade men att de nu är mer engagerade och vill att eleverna ska klara sig bra. Rektorn säger att de jobbar med hur lärarna kan väcka elevernas intresse och hon säger att de blivit bättre på detta. Hon säger att det

⁴ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för elever i årskurs 9, s. 8. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

finns elever som vill nå högre och att personalen på skolan behöver jobba med de eleverna. Representanter för elevhälsan säger att lärarna inte är bra på att ge extra anpassningar, "lärarna försöker men de behöver hjälp". Två elever säger att de har lite tråkigt ibland på grund av att ett ämne är för lätt. En av dem säger att hen då "sitter med annat" för att boken hen skulle behöva var slut. En lärare kommer med idéer och frågar vad eleverna vill, berättar en elev. En elev säger att lärarna inte gör lektionerna intressanta men att det kan vara olika mellan lärare. Flera elever berättar att de kan få extrauppgifter och att lärarna vet vad eleverna behöver träna mer på. En lärare säger att hen har olika svårighetsgrad på uppgifterna och uppmuntrar eleverna att gå vidare. En annan lärare säger att hen försöker knyta ihop undervisningen utifrån elevernas egna erfarenheter, "att bygga från deras liv". Både elever och lärare säger att om elever har det svårt kan de få gå i "studion". En representant från elevhälsan säger att de elever som fått betyget F i ett eller två ämnen och går i årskurs nio ska erbjudas plats i "studion". En av representanterna säger att det hänt att lärare som haft svårt att möta elever fått handledning av någon ur elevhälsan. Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 som genomfördes våren 2018 framkommer att skolans elever i högre utsträckning än elever på övriga medverkande skolenheter upplever att det finns extra uppgifter för de som hinner och vill ha det och att de kan få svårare uppgifter om de vill.⁵

Undervisningen genomförs till viss del så att eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna bara till viss del ges strategier för sitt eget lärande vilket kan få till följd att elevernas möjligheter att ta eget ansvar för sitt egna lärande begränsas. Några lärare säger att de arbetar med formativ bedömning ständigt och att lärarna härigenom kan ge eleverna återkoppling på elevernas prestation och ge dem tips att komma vidare. En lärare säger att det handlar om att uppmuntra och att synliggöra vad eleverna lärt sig. Skolinspektionen observerar vid ett tillfälle att en lärare utförligt ger skriftlig återkoppling på elevernas prestationer. Vid en annan lektion iakttas att en lärare ger muntlig återkoppling och uppmuntran som visar att läraren såväl har tilltro till elevernas förmåga som kännedom om var i sin kunskapsutveckling eleverna befinner sig. Elever säger att det skiljer sig mycket mellan lärarna hur mycket

⁵ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för elever i årskurs 9, s. 9. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

återkoppling de får. Flera elever uppger att de har bra koll på kunskapskraven i vissa ämnen men att det skiljer mycket mellan lärare. I vissa ämnen är lärarna mycket tydliga med vad som krävs för att eleverna ska nå ett högre betyg, säger eleverna. En elev säger att om man vågar prata med läraren kan man få veta hur man ska göra för att nå ett högre betyg. En annan elev säger att de som riskerar att få betyget F får reda på det medan de andra eleverna får fråga själva. Några elever säger att de pratat lite om studieteknik. En elev säger att det mest varit eleverna som fått berätta hur de pluggar och inte att lärarna har gett dem tekniker och verktyg.

Av granskningen framkommer att lärarna bara till viss del använder metoder för att planera och utvärdera undervisningen med eleverna. En elev säger att eleverna inte får vara med och påverka hur man lär sig. En elev säger att man som elev kan få påverka så att man får lättare uppgifter om man tycker att det är för svårt. Några elever säger att de fått bestämma lite om formerna för arbetet. Några elever säger att de får tycka till i vissa ämnen och att vissa lärare är måna om att eleverna ska få komma till tals. En elev svarar att lärarna ibland frågar vad eleverna tyckt om lektionen och att eleverna då kan få visa med tummen upp eller tummen ner. Annars svarar eleverna att dessa samtal sker på utvecklingssamtalen. Flera elever säger vidare att de ibland blir tillfrågade vad de lärt sig. "Det är olika med olika lärare", säger en elev. En elev säger att lärarna vanligtvis inte frågar hur lektionen varit, "bara när de fått klagomål". Inte vid någon av de tio lektioner som Skolinspektionen observerade gjordes någon utvärdering av lektionen. Enligt Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 9 som genomfördes våren 2018 framkommer att skolans elever i högre utsträckning än elever på övriga medverkande skolenheter upplever att de har inflytande över undervisningens innehåll och att de är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter på lektionerna.⁶

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

⁶ Skolenkäten våren 2018, enkätresultat för elever i årskurs 9, s. 11. Ett högt index indikerar en positiv uppfattning, på en indexskala från 0 till 10. <https://www.skolinspektionen.se/sv/Beslut-och-rapporter/>

- Att rektorn utvecklar arbetet med att all undervisning följer en tydlig struktur och att det är tydligt för eleverna vad som är syftet med de olika arbetsmomenten.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver utveckla arbetet med att ge eleverna en strukturerad undervisning med intresseväckande inledningar, sammanhang i genomgångar, logiskt flöde i uppgifter och ett sammanfattande avslut. Syftet med undervisningen ska vara tydligt för eleverna. Granskningen visar att rektorn försökt införa en tydlig struktur i undervisningen men att eleverna inte upplever all undervisning som strukturerad. De lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört visar också att undervisningens struktur varierar beroende på lärare.

I 3 kap. 3 § skollagen anges att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt Skolverkets allmänna råd bör läraren i sin ledning av undervisningen strukturera och styra de processer som sker i undervisningen och skapa balans mellan gemensamma genomgångar och diskussioner, enskilt arbete och samarbete mellan elever för att skapa goda förutsättningar för varje elevs lärande, försäkra sig om att undervisningen leder mot de mål som konkretiseras i planeringen genom att anpassa undervisningen till varje enskild elevs behov av stöd och stimulans, se till att eleverna förstår syftet med de aktiviteter som ska ske i undervisningen, vilka kunskaper de ska ges möjlighet att utveckla samt hur de ska få visa sina kunskaper.⁷

Skolinspektionen rekommenderar rektor att arbeta med att utveckla ett gemensamt förhållningssätt för genomförandet av undervisningen. Detta bör ske genom att lärare ges förutsättningar till gemensamma diskussioner kring undervisningens struktur. Lärarna bör då skapa ett gemensamt förhållningssätt som leder till att syftet med undervisningen blir tydlig för eleverna. En god undervisningsstruktur innebär att lektionerna innehåller en tydlig introduktion, ett genomförande där olika delmoment och aktiviteter är kopplade till varandra i ett logiskt och sammanhängande flöde och ett

⁷ Skolverket (2011), *Planering och genomförande av undervisningen - för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan*, Skolverkets allmänna råd, s. 17.

avslut där läraren sammanfattar undervisningens olika delar och återknyter till syftet med lektionen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i flera delar av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Skolan arbetar till viss del samlad för att skapa studiero

Granskningen visar att skolan till viss del arbetar samlad för att skapa en skolmiljö som präglas av studiero. Skolan följer upp studieron via en enkät till elever, vårdnadshavare och personal. Enligt svaren från eleverna har studieron blivit bättre men enligt analysen av enkäten är resultaten fortfarande på en "kritisk nivå". Vid Skolinspektionens klassrumsobservationer iakttas att lärarna arbetar med olika metoder för att skapa studiero, det är tydligt att lärarna inte har ett gemensamt förhållningssätt då olika lärare har olika regler. Vissa lärares ledarskap är också otydligt vilket gör att eleverna inte blir engagerade i uppgiften. Detta får till följd att flera elever inte gör det som läraren har avsett och istället stör sina kamrater. Detta skapar även en ljudnivå i vissa klassrum som gör det svårt för eleverna att upprätthålla fokus och koncentration. Rektorn säger att skolan har gemensamma ordningsregler och att alla lärare ska ha samma lektionsstruktur för att skapa studiero men hon kan se att inte alla lärare gör som det har bestämts. I en enkät som skolan genomfört på egen hand svarar 55 procent av personalen att de har ett gemensamt arbetssätt för hur de arbetar med trygghet och studiero. En elevhälsorepresentant säger att det finns en otydlighet kring vilka regler som ska gälla i klassrummen och att det inte pågår något gemensamt arbete. En annan representant säger att personalen på skolan skulle behöva arbeta mer med studieron. Även elever bekräftar att det skiljer sig mellan lärare hur de agerar för att skapa studiero. En elev berättar att på vissa lektioner är det kaos, "lärarna är fega, de sätter in olika metoder men de vågar inte säga ifrån". Rektorn säger att skolans åtgärd att starta en "studio" syftar inte bara till att möta elever i

behov av särskilt stöd bättre utan även till att skapa en bättre studiero för övriga elever. Rektorn säger att skolans satsning på en rastvärd även har gett effekt på studieron.

Skolan har bara till viss del ett medvetet arbete kring att skapa en trygg skola

Granskningen visar att det bara till viss del bedrivs ett välfungerande arbete för att säkerställa tryggheten på skolan. Av skolans kvalitetsrapport framgår att skolan följer upp hur tryggheten är på skolan genom en enkät som genomförs en gång per termin. Enligt enkätsvaren upplever både elever och lärare att tryggheten ökat jämfört med föregående läsår. Rektor säger dock att hon inte är nöjd och att skolan behöver bli bättre på att säkerställa att eleverna är trygga. Hon säger att hon oftare nu än tidigare följer upp hur personalen upplever tryggheten genom att fråga dem. Representanter för elevhälsan säger att de inte varit med och analyserat senaste trivselenkäten men de vet att åtgärder tagits fram utifrån resultaten av enkäten. Bland annat har ordningsregler tydliggjorts och fler vuxna ska vara ute i korridorerna. Skolan har även satt upp övervakningskameror för att öka tryggheten. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer framgår att det skiljer sig mellan lärare hur de lyckas skapa en trygg miljö i klassrummet. Vid flera tillfällen går läraren ut ur klassrummet och lämnar elever ensamma. I de fall eleverna inte är motiverade att arbeta med den givna uppgiften händer det att elever då faller nedlåtande kommentarer eller slår varandra. Vid ett par tillfällen lämnar läraren över till eleverna att bestämma arbetsgrupper vilket får till följd att elever inte får någon kamrat att arbeta med.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar skolans samlade arbete med att skapa en skolmiljö som präglas av studiero.

Skolinspektionens granskning visar att rektor behöver utveckla skolans samlade arbete med att skapa en skolmiljö som präglas av studiero. Granskningen visar att det bara till viss del finns ett samlat arbete för att skapa studiero vilket visar sig genom att det finns elever som upplever att det är stökigt på lektionerna. Elever upplever också att det varierar hur lärarna arbetar för att skapa studiero. Personal på skolan har också uttryckt att det behövs mer arbete med studieron.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Forskning visar att lärare

behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet och se till att eleverna ägnar sig åt skolarbete under lektionerna. I detta kan ingå konkreta saker som att ta ansvar för hur eleverna är placerade i klassrummet eller hur rummet är möblerat. Det kan också handla om bemötandefrågor som att uttrycka tydliga förväntningar, vara en god förebild och genom att uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Det förebyggande arbetet handlar också om att lärarna behöver tänka på att deras förmåga att planera och utvärdera undervisningen spelar en avgörande roll för undervisningens genomförande och vad eleverna lär sig.⁸ Enligt Skolinspektionens rapport om studiero behöver en sådan uppföljning följas upp med en utredning av bakomliggande orsaker till de eventuella brister som upptäcks i lärandemiljön så att adekvata insatser och åtgärder kan vidtas. Av samma rapport framgår att det i rektors ansvar ingår att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektorn är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder.⁹

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Det gemensamma förhållningssättet kan t.ex. innefatta att lärarna har samma uppfattning om vilken ljudnivå eller vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i klassrummet, hur lärarna ska agera åtgärdande vid ordningsproblem, hur lärarna ska bemöta utåtagerande elever eller hur undervisningens genomförande påverkar studieron.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 13 och 20 a §§ skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

⁸ Skolverket (2011b). *Utvärdering av metoder mot mobbing*, Rapport 353, Stockholm: Fritzes, s. 204 ff.

⁹ Skolinspektionen (2016). *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig lite också*. Stockholm: Skolinspektionen, s. 18.

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Nedan följer en närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser som myndigheten gjort under besöket.

Rektor analyserar i begränsad utsträckning avvikelser i lärarnas omdömen och betyg i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning

Granskningen visar att rektorn endast i begränsad utsträckning analyserar avvikelser i lärarnas omdömen och betyg i syfte att upptäcka om det sker en likvärdig bedömning och betygsättning i skolan. Rektorn säger att det är svårt att hinna med att säkerställa att lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper som utgår från de nationella kunskapskraven. Hon säger att hon inte kan vara säker på att varje elev får en korrekt bedömning men genom att förse de många obehöriga lärarna med det underlag de behöver för bedömning försöker hon försäkra sig om att de vet hur de ska bedöma. Rektorn säger att nationella prov, kursplaner och elevresultat ligger till grund för att kontrollera att bedömning och betygsättning är likvärdig. Tre lärare säger att de inte diskuterar kunskapskraven med rektor. En lärare säger att skolans hållning är att de nationella proven inte ska påverka betyget. Rektorn säger att mer skulle behöva göras för att lärarna ska tolka kunskapskraven rätt.

Rektor ger till viss del lärarna förutsättningar att ge likvärdiga omdömen och sätta likvärdiga betyg

Av granskningen framkommer att rektorn till viss del ger lärarna förutsättningar att använda olika metoder och föra samtal kring omdömen och betyg i syfte att verka för likvärdighet. Rektorn uppger att lärarna gemensamt har tittat på Skolverkets filmer om betyg och bedömning och att personalen därefter sagt sig ha förståelse för hur betyg sätts. Rektorn uppger att det förs diskussioner på mitterminskonferenser kring hur bedömning ska ske. En lärare säger att rektorn inte är med i bedömningsprocessen utan hen får stöd av försteläraren som "kollar att läraren gjort rätt". En av de nya lärarna säger att rektorn erbjudit sig att ge stöd vid betygsättning medan en annan ny lärare uppger att hon inte erbjudits detta stöd. De behöriga lärarna sambedömer med de obehöriga men rektorn säger att de obehöriga lärarna för sent fått reda på vilka lärare de ska vända sig till. Enligt uppgifter från skolan finns fyra behöriga lärare på skolan. Rektorn säger att lärarna hjälper varandra vid betygsättning, hon frågar lärarna hur det går och följer upp arbetet på konferenser. För de elever som inte har betyg arbetar förstelärare tillsammans med de undervisande lärarna och diskuterar bedömning. Rektorn berättar att det förekommit tillfällen då lärare bytts ut hastigt utan att

det genomfört någon överlämning och att den nya läraren ansett att tidigare lärare gjort felaktiga bedömningar. Rektorn säger att i normalfallet ska bedömningen vara dokumenterad. En lärare säger att många lärare är ensamma i sitt ämne och att det är ett problem. Hen säger att viss sambedömning sker i ämnesövergripande projekt. Flera lärare uppger att det inte sker något organiserat samarbete kring bedömning och betygsättning med andra skolor inom koncernen. Rektorn säger att det är lätt för skolans lärare att ta kontakt med andra ämneslärare inom koncernen och att de för ett år sedan rättade prov tillsammans inom koncernen. Av de uppgifter om lärarbehörighet på skolan som Skolinspektionen tagit del av framgår att merparten av lärarna inte är behöriga att undervisa i de ämnen som de undervisar i.

Skolinspektionen bedömer att det är av extra vikt att rektor ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. Detta beskrivs nedan under avsnittet "identifierat utvecklingsområde".

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att alla lärare på skolan ska ges förutsättningar att regelbundet föra samtal med andra lärare kring bedömning och betygsättning i syfte att verka för likvärdighet.

Skolinspektionens granskning visar att rektor behöver skapa bättre förutsättningar för lärarna att föra samtal kring bedömning och betygsättning i syfte att verka för likvärdighet. Granskningen visar att lärarna i viss men inte i tillräcklig utsträckning getts sådana förutsättningar. Lärarna använder vissa bedömningsstöd och det finns även möjlighet att kontakta andra ämneslärare inom koncernen. Granskningen visar emellertid även att flertalet lärare undervisar i ämnen och/eller årskurser de inte har behörighet att undervisa i och då antalet lärare är få finns det ämnen som ingen lärare på skolan är behörig att undervisa i.

I 3 kap. 14-15 §§ skollagen anges att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar samt att eleverna ska informeras om de grunder som tillämpas vid betygssättningen. I 10 kap. 13 § skollagen anges bland annat att i årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Av Skolverkets allmänna råd framkommer att rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med

rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygsättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det kan även innebära att skolenheten enas om former för dokumentation. Vid behov kan huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet mellan skolenheter, exempelvis om lärare saknar ämneskollegor inom skolenheten. Det kan ske genom att skapa mötesplatser, såväl fysiska som digitala.¹⁰ Av de allmänna råden framkommer vidare att det förmodligen aldrig kan formuleras kunskapskrav som är så precisa att de på egen hand kan garantera likvärdigheten. Lärares samsyn har därför en stor betydelse för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg. Samsyn kring betygsättning är en förutsättning för att skolan ska kunna ge eleverna enhetlig information om betyg och betygsättning. Att lärare också har en samsyn kring de kunskaper som är väsentliga i ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. Detta underlättar lärarnas möjlighet att läsa och tolka kunskapskraven i relation till ämnets eller kursens syfte, centrala innehåll och den undervisning som har bedrivits. Det stärker även lärares samsyn kring hur underlag från bedömningssituationer kan utvärderas allsidigt vid betygsättningen.¹¹

Skolinspektionen rekommenderar därför att alla lärare på skolan ges förutsättningar att regelbundet föra samtal kring bedömning, dels i förhållande till de nationella styrdokumenterna och dels i förhållande till varandra, i syfte att verka för likvärdighet. I arbetet med att avgöra om den egna bedömningen är likvärdig kan lärare använda olika verktyg, exempelvis sambedömning av prov och elevarbeten i högre grad samt använda oidentifierade prov. Skolinspektionen anser vidare att ett samarbete med andra skolor kring bedömning skulle kunna vara ett sätt att skapa förutsättningar för lärare att kvalitetssäkra sin egen bedömning.

¹⁰ Skolverket (2018), *Betyg och betygsättning*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s. 22-23.

¹¹ Ibid. s. 21

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Terese Westin

Föredragande
Signerat av: Terese Westin

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 10 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 3 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 6 november 2018 och den 8 november 2018. Besöket genomfördes av Terese Westin och Johan Westerling Kalla.

Entréskolan är en fristående grundskola belägen i Västerås kommun. Verksamheten omfattar årskurserna 4-9. Huvudman för skolan är AmiSgo AB. Läsåret 2018/19 är 136 elever inskrivna på skolan.